

Nepalielinot strādājošo skaitu

Livānu eksperimentālajā biokīmiskajā rūpnīcā, nepalielinot strādājošo skaitu, panākts krass produkcijas ražošanas pieaugums. Šogad lizīna cehā Nr. 1 projektētā jauda būs pārsniegta pusotrkārtīgi. Ilgus gadus šo iecirkni vadīja tagadējais uzņēmuma galvenā inženiera vietnieks Atis Lācars. Viņš stāvējis pie lizīna «šūpuļa», izbaudījis rūpnīcas augšanas grūtības, vistiešāk sekmējis pašreizējos panākumus.

Mūsu korespondentam J. Gurgonam ar Ati Lāceru bija saruna par ražošanas kāpināšanas jautājumiem.

Jūsu rūpnīcā strādājošo skaits visu laiku ir nemainīgs, bet produkcijas izlaide arvien pieaug. Sevišķi tas sakāms par aizvadīto un šo gadu. Sakiet, lūdzu, kas ir šo panākumu pamatā?

— Produkcijas izlaides pieaugumu mūsu rūpnīcā sekmē trīs faktori. Galvenais no tiem ir lizīna koncentrācijas palielināšana kultūršķīdumā. Tas panākts, pilnveidojot tehnoloģiju, stingri ievērojot darba režīmu, uzlabojot sterilizāciju. Tehnoloģiskā procesa starposmos sterilizatori nomainīti ar nepārtrauktās darbības kolonnu tipa aparātiem, kas ļauj automatizēt sterilizēšanas procesu un atkarībā no mikroorganismu koncentrācijas barotnē sterilizēšanai pielietot jebkuru temperatūru un laiku. Palielinot temperatūru un saīsinot sterilizācijas laiku, ievērojami uzlabojas barotnes kvalitāte, un tādējādi fermentācijas beigās kul-

tūršķīdumā var sasniegt augstāku lizīna koncentrāciju. Tas ir rūpnīcas konstruktoru biroja ar tā vadītāju Jāni Bojāru priekšgalā nopelnis.

Ļoti svarīgs faktors lizīna ražošanas palielināšanā ir tā producentu uzlabošana. Rūpnīcas centrālajā zinātniski pētnieciskajā laboratorijā mikrobiologa Gunta Udrovskā vadībā veikts neskaitāms daudzums izmēģinājumu, lai iegūtu lizīna producentus, kas attiecīgajos fermentācijas apstākļos dotu 40 un vairāk gramu lizīna koncentrāciju vienā litrā kultūršķīdumā. Pašreiz ražošanā tuvojamiem 25 gramiem. Ja 1974. gadā labākais rezultāts bija 17,2 kilogrami lizīna kubikmetrā kultūršķīduma, tad aizvadītajā mēnesī — 19,2 kilogrami.

Trešais faktors produkcijas izlaides palielināšanā ir zudumu novēršana kultūršķīduma apstrādes procesā. Pašlaik tie sastāda 18 — 20 procentus, 15 procenti ir ietvaices procesā. Mūsu pašreizējās iekārtas nevar novērst augstās temperatūras ietekmi uz produktu ietvaicēšanas procesā. Paredzēts uzstādīt jauna tipa ietvaices iekārtas, kas izgatavotas Vācijas Demokrātiskajā Republikā, ir pilnīgi automatizētas, iztvaicēšanas temperatūra tām ir par 30 grādiem zemāka. Izmantojot šīs iekārtas, lizīna zudumi nepārsniedz 5—8 procentus, jeb, citiem vārdiem runājot, gadā va-

rēs papildus iegūt 80—100 tonnas šīs produkcijas.

Tāpat efektivitāte ražošanā panākta, to celt paredzēts arī uz priekšu. Kā ir ar produkcijas kvalitāti?

— Reklamācijas par lizīnu pēdējā laikā vairs nesaņemam. Tagad cīnāmies par to, lai pēc pāris gadiem produkciju varētu atestēt valsts Kvalitātes zīmes iegūšanai. Šim nolūkam izstrādāts kompleksais pasākumu plāns, kura galvenais punkts ir nehigroskopiska preparāta iegūšana. Tāds lizīns neuzsūks ūdeni un laika gaitā nezaudēs savas īpašības.

Bez šīs problēmas, domājams, rūpnīcas kolektīvam ražošanā ir arī citas...

— Problēmas ir un būs. Pašlaik, kad tuvojās vasara, siltais laiks, par problēmu kļūst dzesēšanas sistēma cehos. No fermentatoriem jāizvada daudz siltuma. To dzesēšanai pielietosim aukstuma iekārtas. Pašlaik izstrādājam projektu.

Ne visai sen problēma bija izejvielu ekonomija. Galvenā izejviela lizīna iegūšanā ir melase, tā sastāda 50 procentus no visu pārējo pašizmaksas. Uzlabojot tehnoloģisko procesu, aizvadītajā gadā, vadoties no aplūpinātajām normām, iekārtas 1000 tonnas melases.

Atrisināta fermentatoru apgrozījuma skaita palielināšanas problēma. Rūpnīcas projekts paredzēja 6,3 fermentatoru apgrozījumu diennaktī, tagad ir 7,4. Tas nozīmē, ka ražošanas jauda pieaugusi par 17 procentiem.